

Valstybinio audito ataskaita

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS MINISTERIJOJE ATLIKTO
FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO
REZULTATŲ

2014 m. liepos 15 d. Nr. FA-P-20-2-41

Su valstybinio audito išvada ir ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>4</u>
<u>PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS</u>	<u>6</u>
1. <u>Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų</u>	<u>6</u>
2. <u>Pastebėjimai dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo</u>	<u>6</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>13</u>

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2014 metams planavimą teisėtumo požiūriu; 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija yra valstybės įstaiga, kuri atlieka įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas energetikos srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendina valstybės politiką nacionalinės energetikos strategijos, strateginių energetikos projektų, Europos Sąjungos energetikos politikos, naujos branduolinės (atominės) elektrinės statybos, Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, iškastinių energijos išteklių, atsinaujinančių energijos išteklių, elektros ir šilumos, energijos vartojimo efektyvumo srityse. Adresas: Gedimino pr. 38, Vilnius, identifikavimo kodas 302308327.

Audituojamas laikotarpis – 2013 metai.

Audituojamu laikotarpiu Energetikos ministerijai vadovavo ministras Jaroslavas Neverovičius, vyriausiojo buhalterio funkcijas atliko Finansų ir apskaitos skyriaus vedėja Daiva Gelusevičienė.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotosiose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškreipimų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas. Audito procedūros buvo atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Dėl ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Energetikos ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis.

Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė Finansinės būklės ataskaita, Veiklos rezultatų ataskaita, Pinigų srautų ataskaita, Grynojo turto pokyčių ataskaita ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, kurie parengti pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis.

2013 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas Energetikos ministerijos ir energetikos ministro valdymo srities asignavimų valdytojo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos finansinių ataskaitų pagrindu.

Finansinės būklės ataskaitoje 2013 m. pradžioje turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 3 120 998,4 tūkst. Lt, pabaigoje – 3 192 246,6 tūkst. Lt.

Energetikos ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas, Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita, Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita, Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita ir Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, kurie parengti pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Ministerija 2013 metais vykdė 3 programas. Šioms programoms įgyvendinti panaudota 154 235,1 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 154 116,0 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų – 4 765,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 119,1 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Energetikos ministerijoje vertinome valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams 2013 metais. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtakos audito sritims, audito procedūras atlikome:

- išlaidų srityje, vertindami:
  - prekių / paslaugų pirkimą vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu;
  - kaip laikomasi teisės aktų nuostatų dėl darbo užmokesčio mokėjimo;
  - kaip laikomasi teisės aktų nuostatų dėl komandiruočių išlaidų mokėjimo;
  - sutarčių, sudarytų su kitais subjektais (VĮ Energetikos agentūra, VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra), vykdymą;

- sutarčių, sudarytų su Aplinkos apsaugos agentūra, Ignalinos rajono savivaldybės administracija, Zarasų rajono savivaldybės administracija ir VĮ Ignalinos atominė elektrinė dėl bendrojo finansavimo lėšų, vykdymą.
- ministro valdymo srities valstybės įmonių veiklos srityje, vertindami:
  - klausimus, susijusius su valstybės įmonės Lietuvos naftos produktų agentūros lėšomis, gautomis už parduotas valstybės atsargas.

Atliekant minėtas audito procedūras, vadovautasi teisės aktais, kurie pateikti 1 priede. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų, atsižvelgėme į pažeidimų poveikį, su audituojamu subjektu aptarėme juos lėmusias priežastis, įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. PASTEBĖJIMAI DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ DUOMENŲ

Audito metu Energetikos ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų reikšmingų iškrypimų nenustatėme.

2. PASTEBĖJIMAI DĖL VALSTYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO, DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO

Audito metu Energetikos ministerijoje nenustatėme lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo pažeidimų, tačiau teikiame savo pastebėjimus dėl racialesnio valstybės biudžeto lėšų naudojimo ir valstybės įmonių veiklos, kurie neturi įtakos mūsų nuomonei.

Dėl racialesnio valstybės biudžeto lėšų naudojimo vykdančias programas

Ministerija, pagal sudarytas sutartis mokėjo valstybės biudžeto lėšas avansu valstybės įmonėms kiekvieno ketvirčio pradžioje, neįvertinusi, kad įmonės nepanaudojo praėjusį ketvirtį gautų lėšų.

Energetikos ministerija, vykdydama Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančią programą ir Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programą, 2013 metais valstybės biudžeto asignavimus (3 906,0 tūkst. Lt) šių programų priemonėms vykdyti skyrė valstybės įmonėms:

- VĮ Lietuvos naftos produktų agentūrai, priemonei „Atsargų atnaujinimo, keitimo, laikymo, perteklinių atsargų pardavimo, saugojimo organizavimas ir apskaita“ –2 799,9 tūkst. Lt;
- VĮ Energetikos agentūrai, priemonei „Energetikos agentūros veiklos plano priemonių energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtros srityje įgyvendinimas“ – 1 106,1 tūkst. Lt.

Teisės aktuose¹ nustatytos valstybės įmonių funkcijos, kurios yra finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis:

- VĮ Naftos produktų agentūra kaupia ir tvarko specialiąsias atsargas, taip pat atsargas, kurios kaupiamos ir tvarkomos pagal susitarimus su įpareigotosiomis įmonėmis, saugo su

¹Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymas, 2002-06-25 Nr. IX-986 (2012-06-12 įstatymo Nr. XI-2055 redakcija), 5 str. 2d., 13 str. 1d.; Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas, 2011-05-12 Nr. XI-1375, 51 str. 3 ir 6 d.

atsargomis susijusius duomenis ir dokumentus, nuolat viešai skelbia išsamią, pagal produktų kategorijas suskirstytą informaciją apie atsargų kiekius, kuriuos agentūra gali įsipareigoti kaupti ir tvarkyti kitiems ūkio subjektams, padeda Europos Komisijai atlikti atsargų kaupimo patikrinimus, teikia Europos Komisijai reikiamą informaciją, valdo ir tvarko atsargų informacinę sistemą, atlieka funkcijas, susijusias su ataskaitų apie atsargas teikimu.

- VĮ Energetikos agentūra vykdo Nacionalinės energetikos strategijos programos įgyvendinimo plano priemones, įgyvendina energetikos vartojimo efektyvumo didinimo programą ir jos priemonių planą, atlieka Europos Sąjungos energetikos sektoriaus paramos fondų ir programų vykdymo priežiūrą bei stebėseną, atlieka efektyvaus energijos išteklių, energijos vartojimo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimo propagavimo ir informacinį darbą.

Ministerijos su valstybės įmonėmis sudarytose sutartyse numatyta, kad pirmojo ketvirčio lėšos pervedamos per 10 darbo dienų pasirašius sutartį, kitų ketvirčių – per 10 darbo dienų, pateikus sutartyse nurodytus atsiskaitymo dokumentus: už einamąjį ketvirtį iki kito mėnesio 15 dienos Finansų ir apskaitos skyriui – Pavedimo vykdymo išlaidų sąmatos ataskaitą ir ministerijai pareikalavus – buhalterinės apskaitos dokumentų, kuriais pagrindžiamas lėšų panaudojimas, sąrašą arba sąskaitų istorijas, kuriose pateikiami išsamūs duomenys, ir šių dokumentų kopijas.

Valstybės įmonės, kiekvienam ketvirčiui pasibaigus, ministerijai teikė ataskaitas, kuriose nurodė faktiškai per ketvirtį panaudotas lėšas. Ministerija, neįvertinusi, kad įstaigos nepanaudojo gautų lėšų, įmonėms pervedė tiek biudžeto asignavimų, kiek buvo suplanuota ateinančiam ketvirčiui. Taigi, nenaudojamos valstybės biudžeto lėšos metų laikotarpiu buvo valstybės įmonių sąskaitose.

Energetikos ministerija kiekvieno ketvirčio pradžioje VĮ Lietuvos naftos produktų agentūrai pavedė 700,0 tūkst. Lt sutartyje numatytų valstybės biudžeto lėšų, nors agentūra pirmojo ketvirčio pabaigoje buvo nepanaudojusi 202,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, antrojo ketvirčio pabaigoje – 223,9 tūkst. Lt, trečiojo ketvirčio pabaigoje – 316,6 tūkst. Lt. Ir tik per ketvirtąjį ketvirtį agentūra panaudojo 1 016,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, o nepanaudotą 0,05 tūkst. Lt likutį 2013 m. gruodžio 31 d. grąžino į valstybės biudžetą.

VĮ Energetikos agentūrai ministerija metų pradžioje pavedė 327,7 tūkst. Lt sutartyje numatytų valstybės biudžeto lėšų. Per pirmąjį ketvirtį įmonė nepanaudojo 148,9 tūkst. Lt, tačiau antrajam ketvirčiui jai buvo pervesta 316,1 tūkst. Lt ir antrojo ketvirčio pabaigoje nepanaudotas likutis sudarė 158,3 tūkst. Lt. Per trečiąjį ketvirtį ministerija pavedė 320,8 tūkst. Lt, iš kurių agentūra nepanaudojo 217,2 tūkst. Lt. Per ketvirtąjį ketvirtį įmonei pervesta 335,4 tūkst. Lt, iš jų įmonė nepanaudojo 193,9 tūkst. Lt ir juos į valstybės biudžetą grąžino 2013 m. gruodžio 31 dieną.

Taigi, ministerija finansavo įstaigas neįvertinusi faktinio lėšų poreikio. Pažymėtina, kad pagal Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 6 punktą² viena iš biudžetinės įstaigos vadovo pareigų yra užtikrinti racionalų lėšų naudojimą.

Energetikos agentūra, turinti valstybės įmonės statusą, savo pajamų neuždirba ir yra išlaikoma iš valstybės biudžeto ir Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų.

VĮ Energetikos agentūra už patikėjimo teise valdomą ir naudojamą valstybės turtą, kuris pagal Mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise įstatymą prilyginamas įmonės

²Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113 (2010-01-21 įstatymo Nr. XI-666 redakcija).

savininko kapitalui, per 2009–2013 metus valstybės biudžeto ir fondo lėšomis sumokėjo 228,9 tūkst. Lt mokestį.

Pagal sutartį³ iš Nacionalinės energetikos strategijos tikslus įgyvendinančios Energetikos ministerijos programos lėšų 2013 m. valstybės įmonei Energetikos agentūrai sumokėta 1 106,1 tūkst. Lt. Pagrindinė agentūros veikla – vykdyti ministerijos pavedimus energetikos, atsinaujinančių energijos išteklių bei efektyvaus energijos ir energijos išteklių vartojimo srityse⁴.

Agentūros veikla taip pat apibrėžta Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo 2 straipsnyje⁵, kuriuo vadovaudamasi agentūra atlieka fondo lėšų administratoriaus funkcijas. Pagal sutartį⁶ šiai veiklai vykdyti agentūra 2013 m. gavo ir panaudojo 252,0 tūkst. Lt fondo lėšų.

Taigi, audituojamu laikotarpiu agentūra pagal abi sutartis gavo 1 358,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto ir fondo lėšų, kuriomis apmokėjo 99,1 proc. visų patirtų agentūros išlaidų.

Pažymėtina, kad 2013 metais agentūra negavo kitų pajamų, išskyrus 10,7 tūkst. Lt finansinės investicinės veiklos pajamas už agentūros laikomą 2 751,3 tūkst. Lt terminuotą indėlį, ir šiuos metus baigė su 1,3 tūkst. Lt nuostoliu.

Audito metu nustatyta, kad agentūra pagal 2013 metais sudarytas pavedimų vykdymo sutartis iš ministerijos gavo ir mokesčiui už agentūros patikėjimo teise valdomą ir naudojamą valstybės turtą panaudojo 45,8 tūkst. Lt. Pažymėtina, kad per 2009–2013 m. šiam mokesčiui sumokėti agentūra iš viso panaudojo 228,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto ir fondo lėšų.

Mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise įstatymo 4 straipsnyje⁷ nurodyta, kad mokesčio objektas yra valstybės įmonės savininko patikėjimo teise valstybės įmonei perduotas turtas, kurio vertė šiame įstatyme prilyginama valstybės įmonės savininko kapitalui.

Agentūros turtą, kuris sumine išraiška turi būti lygus nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų vertei, sudarė 44,4 tūkst. Lt likutinės vertės ilgalaikis turtas (turto įsigijimo vertė – 647,8 tūkst. Lt) ir 3 280,2 tūkst. Lt vertės trumpalaikis turtas (iš šio skaičiaus – 2 751,3 tūkst. Lt terminuotas indėlis ir agentūros sąskaitoje esančios 518,4 tūkst. Lt piniginių lėšos).

Ankstesnio audito metu Energetikos ministerijos prašė pateikti informaciją, kada, pagal kokius dokumentus ir iš kokių finansavimo šaltinių agentūra gavo ir kaip terminuotą indėlį laiko 2 751,3 tūkst. Lt lėšas⁸.

Energetikos ministerija informavo⁹, kad agentūra, pradėjusi savo veiklą 1993 m. lapkričio mėnesį, yra pelno siekianti valstybės įmonė, kuri veiklos pradžioje vykdydama ūkinę-komercinę veiklą uždirbo pajamų ir buvo PVM mokėtoja. Todėl darytina prielaida, kad agentūros terminuoto

³ Pavedimo vykdymo sutartis, 2013-02-05 Nr. 8-6.

⁴ VĮ Energetikos agentūros įstatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009-12-02 įsakymu Nr. 1-238, 11p.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymas, 2001-07-12 Nr. IX-466 (2009-01-12 Nr. XI-135).

⁶ Pavedimo vykdymo sutartis, 2013-02-28 Nr. 8-19.

⁷ Mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise įstatymas, 2004-07-08 Nr. IX-2332 (2005-06-16 įstatymo Nr. X-246 redakcija).

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės raštai: 2013-01-18 Nr. S-(20-2754)-132 „Dėl informacijos pateikimo“; 2013-03-27 Nr. S-(20-2754)-692 „Dėl valstybės įmonės Energetikos agentūra terminuoto indėlio“.

⁹ Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2013-04-12 raštas Nr. (6.44-06)-3-1379 „Dėl valstybės įmonės Energetikos agentūra terminuoto indėlio“.

indėlio lėšas sudarė pajamos, gautos vykdant ūkinę-komercinę veiklą ir palūkanos už terminuotus indėlius.

Taip pat ministerija nurodė, kad dokumentai saugomi tik dešimt metų, todėl juos sunaikinus nėra galimybės tiksliai nustatyti, pagal kokius dokumentus agentūra iki 2002 m. gruodžio 31 d. turėjo 2,3 mln. Lt indėlių (0,4 mln. Lt – uždirbtos palūkanos).

Atsižvelgus į tai, darytina prielaida, kad mokesčio už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise objektas buvo iš agentūros pajamų bei uždirbtų palūkanų sukauptas ir savininko kapitalui prilygintas terminuotas indėlis, už kurį 2009–2013 metais valstybės biudžeto ir fondo lėšomis sumokėtas 228,9 tūkst. Lt mokestis.

Vadovaujantis Valstybės turtnių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo 13 punktu¹⁰, kuriame nurodyta, kad prireikus atitinkama valstybei atstovaujanti institucija persvarsto konkrečius valstybės dalyvavimo valstybės valdomoje įmonėje tikslus ir tos valstybės valdomos įmonės teisinės formos tinkamumą, be kita ko, atsižvelgdama ir į bendrąją ūkio ir atitinkamo ūkio sektoriaus padėtį, valstybinio audito metu Energetikos ministerijai rekomenduota¹¹ įvertinti agentūros veiklą, jos teisinės formos tinkamumą ir priimti tinkamus sprendimus.

Ministerija informavo¹², kad įvertino audito metu pateiktą informaciją ir atkreipia dėmesį, kad valstybės įmonė Energetikos agentūra visiškai atitinka Valstybės turtnių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo 12.3 punkto reikalavimus ir nėra būtinybės keisti valstybės įmonės Energetikos agentūros teisinę formą, nors Valstybės kontrolės siūlymas įvertinti teisinės formos tinkamumą siejamas su biudžetiniu valstybės įmonės finansavimu.

Ministerija, valstybės įmonei Lietuvos naftos produktų agentūrai 2011–2013 m. skirdama 8 550,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, nors įmonė tuo laikotarpiu disponavo laisvomis lėšomis, gautomis už parduotas valstybės atsargas, kurios, remiantis Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymu, galėjo būti naudojamos priemonei „Atsargų atnaujinimo, keitimo, laikymo, perteklinių atsargų pardavimo, saugojimo organizavimas ir apskaita“ vykdyti, neužtikrino racionalaus asignavimų naudojimo.

Dėl skirtingo teisinio reguliavimo valstybės rezervo lėšos pagal Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymą¹³ kaupiamos atskiroje valstybės išdo sąskaitoje, o gautos už parduotas perteklines valstybės kuro atsargas pagal Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymą¹⁴ laikomos valstybės įmonės Lietuvos naftos produktų agentūros sąskaitoje.

Remiantis Valstybės rezervo įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, valstybės rezervą sudaro lėšos ir valstybės rezervo materialinių išteklių atsargos. Šio įstatymo 5 straipsnyje nurodyta, kad

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-06-06 nutarimas Nr. 665 „Dėl valstybės turtnių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2014-04-25 raštas Nr. S-(20-3330)-1171 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

¹² Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2014-09-07 raštas Nr. (6.44-06)-3-2152 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

¹³ Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymas, 2000-08-31 Nr. VIII-1908 (2012-06-12 įstatymo Nr. XI-2065 redakcija).

¹⁴ Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymas, 2002-06-25 Nr. IX-986 (2012-06-12 įstatymo Nr. XI-2055 redakcija).

valstybės rezervo lėšos ir materialinių išteklių atsargos, įsigytos valstybės biudžeto lėšomis, nepaisant jų saugojimo vietos, yra valstybės nuosavybė.

Šio įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad valstybės rezervo kaupimas – valstybės rezervo lėšų pervedimas į atskirą valstybės išdo sąskaitą Lietuvos banke bei materialinių išteklių įsigijimas.

Pažymėtina, kad pagal Valstybės rezervo įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 1 punktą šis įstatymas netaikomas naftos produktų ir naftos valstybės atsargoms, išskyrus šiame įstatyme nustatytus jų panaudojimo atvejus ir tvarką.

Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimas, tvarkymas, naudojimas, priežiūra ir sudarymas reglamentuoti Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatyme.

Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybė nuosavybės teisę į atsargas įgyja, kai valstybės įmonė Lietuvos naftos produktų agentūra įsigyja šias atsargas šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka, ir kad valstybės lėšomis kaupiamos atsargos gali būti tik valstybės nuosavybė.

Minėto įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jeigu agentūra atsargų sukauptė daugiau, negu privaloma pagal šį įstatymą, Energetikos ministerija Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo reglamentavimo, tvarkymo, kaupimo, naudojimo ir priežiūros taisyklėse¹⁵ nustatyta tvarka gali leisti parduoti agentūros kaupiamų atsargų perteklių, o lėšos, gautos realizavus kaupiamų atsargų perteklių, gali būti naudojamos tik šio įstatymo agentūrai nustatytoms funkcijoms įgyvendinti.

Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta, kad agentūra yra centrinė naftos produktus ir naftos atsargas kaupianti ir tvarkanti organizacija Lietuvos Respublikoje, kuri, tenkindama viešuosius interesus, atlieka šiame įstatyme nustatytas funkcijas: kaupia ir tvarko specialiąsias atsargas, taip pat atsargas, kurios šio įstatymo nustatyta tvarka kaupiamos ir tvarkomos pagal susitarimus su įpareigotosiomis įmonėmis; saugo su atsargomis susijusius duomenis ir dokumentus; nuolat viešai skelbia išsamią, pagal produktų kategorijas suskirstytą informaciją apie atsargų kiekius; padeda Europos Komisijai atlikti atsargų kaupimo patikrinimus, teikia Europos Komisijai reikiamą informaciją; valdo ir tvarko atsargų informacinę sistemą, atlieka funkcijas, susijusias su ataskaitų apie atsargas teikimu.

Agentūra 2011–2012 metais kreipėsi į Energetikos ministeriją, prašydama leisti parduoti atsargų perteklių. Ministerija neprieštaravo, kad teisės aktų nustatyta tvarka būtų realizuoti atitinkami perteklinio kuro kiekiai, tačiau nurodė, kad gautas lėšas agentūra panaudotų atitinkamo kiekio (gautų lėšų atžvilgiu) dyzelino įsigijimui bei dalies sukauptų benzino ir dyzelino atsargų, kurioms pasibaigęs trejų metų garantinis terminas, keitimui.

Nustatyta, kad agentūra, pardavusi perteklines kuro atsargas 2011 metais, gavo 11 080,8 tūkst. Lt, 2012 metais – 64 200,0 tūkst. Lt pajamų, iš kurių 2012 metais pirko dyzelino atsargų už 18 960,6 tūkst. Lt. Taip pat už parduotą kurą gautomis lėšomis agentūra apmokėjo netinkamomis pripažintas Europos Sąjungos finansinės paramos išlaidas (9 662,9 tūkst. Lt), saugomo mazuto kiekio akcizą (4 445,4 tūkst. Lt) ir pelno mokesť nuo parduoto perteklinio kuro (6 312,3 tūkst. Lt). Likęs nepanaudotas lėšų likutis audituojamo laikotarpio pabaigoje – 2013 m.

¹⁵Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-05 nutarimas Nr. 1901 „Dėl naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo reglamentavimo, tvarkymo, kaupimo, naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ (2013-03-27 nutarimo Nr. 279 redakcija).

gruodžio 31 d. AB SEB banke agentūros valstybinių atsargų lėšų sąskaitoje buvo 35 904,1 tūkst. Lt, iš jų už realizuotas kuro atsargas – 35 899,6 tūkst. Lt.

Energetikos ministerija priemonei „Atsargų atnaujinimo, keitimo, laikymo, perteklinių atsargų pardavimo, saugojimo organizavimas ir apskaita“ vykdyti agentūrai 2011–2013 metais skyrė 8 550,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, nepaisant to, kad tuo laikotarpiu agentūra turėjo laisvų lėšų, kurios, vadovaujantis Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo nuostatomis, galėjo būti panaudotos šiame įstatyme agentūrai nustatytoms funkcijoms įgyvendinti. Taigi ministerija neužtikrina racionalaus asignavimų naudojimo. Pažymėtina, kad pagal Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 6 punktą¹⁶ viena iš biudžetinės įstaigos vadovo pareigų yra užtikrinti racionalų lėšų naudojimą.

Taigi susidaro situacija, kai lėšos pagal Valstybės rezervo įstatymą kaupiamos atskiroje valstybės išdo sąskaitoje Lietuvos banke, o pardavus perteklines valstybės kuro atsargas pagal Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymą – laikomos agentūros sąskaitoje, agentūros veiklą finansuojant valstybės biudžeto lėšomis. Todėl, mūsų nuomone, visos lėšos, gautos pardavus už valstybės biudžeto lėšas įsigytų kaupiamų atsargų perteklių, yra valstybės nuosavybė ir turėtų būti pervedamos į išdo sąskaitą. Finansų ministerija, vadovaudamasi Valstybės išdo įstatymo 7 straipsnio 7 punktu¹⁷, laikinai laisvas naftos produktų ir naftos valstybės atsargų lėšas galėjo investuoti ir taip uždirbti papildomų pajamų.

Atkreipiame dėmesį, kad Energetikos ministerija rengia įstatymų ir kitų teisės aktų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, sprendimų, rezoliucijų projektus Energetikos ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais¹⁸. Atsižvelgę į tai, pasiūlėme ministerijai įvertinti teisinio reguliavimo tinkamumą bei pagrįstumą ir prireikus inicijuoti atitinkamus teisės aktų pakeitimus.

Ministerija informavo¹⁹, kad atsižvelgiant į naftos produktų valstybės atsargų specifiką ir agentūrai, kaip centrinei naftos produktų atsargas kaupiančiai organizacijai Lietuvos Respublikoje, teisės aktais priskirtas funkcijas ir veiklos ypatumus, naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo, tvarkymo, naudojimo ir priežiūros teisinius santykius, įskaitant lėšų, gautų pardavus tokių atsargų perteklių, panaudojimą, reglamentuoja specialus teisės aktas. Esamas naftos produktų valstybės atsargų teisinis reglamentavimas yra aiškus, tinkamas ir pagrįstas, todėl šiuo metu ministerija neketina inicijuoti minėtų įstatymų pakeitimų.

Ministerija pažymėjo²⁰, kad iš valstybės atsargų pardavimo gautas agentūros 2012 metų 34 319,7 tūkst. Lt nepaskirstytasis pelnas buvo paskirtas į rezervą programoms vykdyti (valstybės naftos produktų atsargų kaupimui ir tvarkymui). Pagal agentūros įstatus šis rezervas gali būti naudojamas valstybės naftos produktų atsargoms įsigyti, joms atnaujinti, keisti bei kitoms programose numatytoms priemonėms vykdyti.

Taip pat ministerija akcentavo, kad įgyvendindama 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvą 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba)

¹⁶Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113 (2010-01-21 įstatymo Nr. XI-666 redakcija).

¹⁷Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymas, 1994-12-20 Nr. I-712 (2005-07-05 įstatymo Nr. X-321redakcija).

¹⁸Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-02-11 nutarimu Nr. 86 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (2010-10-13 nutarimo Nr. 1479 redakcija), 6.4.13 p.

¹⁹Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2014-06-04 raštas Nr. (7.14-09)3-1780 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

²⁰Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2014-07-09 raštas Nr. (6.44-06)-3-2152 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“.

naftos produktų atsargas (OL 2009 L 265, p. 9), agentūra kaupia ne mažiau kaip 30-čiai dienų naftos produktų atsargų. Tačiau, atsižvelgiant į besiklostančią naftos perdirbimo sektoriuje nepalankią situaciją, negalima atmesti galimybės, kad agentūra turės sukaupti naftos produktų atsargų, kad jų pakaktų ne 30-čiai dienų, bet ir daugiau. Tokiu atveju agentūrai per labai neilgą laiką gali būti reikalinga nemaža lėšų suma trūkstantoms naftos produktų atsargoms įsigyti, kad nebūtų pažeisti minėtos direktyvos reikalavimai.

Energetikos ministerijos nuomone, Valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programos asignavimų naudojimas yra racionalus. Valstybės kontrolė apie nustatytus dalykus informavo²¹ Finansų ministeriją.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

2-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Laura Bagdonienė

Auditas atliktas, vykdant 2013-07-24 pavedimą Nr. P-20-2

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Laura Bagdonienė (grupės vadovė)

Marijona Malūnavičienė

---

²¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2014-07-15 raštas Nr. S-(20-3330)-1946 „Dėl nuomonės pateikimo“.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos
energetikos ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
1 priedas

Teisės aktai

Audito procedūras bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimus atlikome vadovaudamiesi teisės aktais.

- Audito planavimo etapas:
  1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-02-11 nutarimas Nr. 86 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų patvirtinimo“.
- Išlaidų sritis:
  2. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas.
  3. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas.
  4. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
  5. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas.
  6. Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas.
  7. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas.
  8. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas.
  9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-02-13 nutarimas Nr. 144 „Dėl 2013 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“.
  10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.
  11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 "Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo".
  12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-29 nutarimas Nr. 526 „Dėl tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“.
  13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-10-16 nutarimas Nr. 1277 „Dėl Lietuvos Respublikos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai 2013 metais tarpinstitucinio 2013–2014 metų veiklos plano patvirtinimo“.
  14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-11-05 nutarimas Nr. 1235 "Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos".
  15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-12-12 nutarimas Nr. 1407 "Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatų patvirtinimo".
  16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-04-06 nutarimas Nr. 410 „Dėl specialiųjų atašė pareigybių Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje įsteigimo“.

17. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-12-21 nutarimas Nr. 1510 „Dėl specialiųjų atašė ir specialiųjų atašė pavaduotojų pareigybių Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje įsteigimo“.
18. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-06-06 nutarimas Nr. 665 „Dėl valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“.
19. Lietuvos Respublikos finansų ministro 1996-11-21 įsakymas Nr. 116 „Dienpinigių ir gyvenamojo ploto nuomos normos vykstantiems į užsienio komandiruotes“.
20. Lietuvos Respublikos energetikos ir finansų ministro 2009-10-08 įsakymas Nr. 1-185/1K-360 „Dėl 2007-2013 metų Ignalinos programos įgyvendinimo Lietuvoje taisyklių patvirtinimo“.
21. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000-07-21 įsakymas Nr. 195 „Dėl Valstybės biudžeto lėšų išdavimo iš valstybės išdo sąskaitos taisyklių patvirtinimo“.
22. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1 K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.
23. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-08 įsakymas Nr. 1K-123 „Dėl minimalių finansų kontrolės reikalavimų patvirtinimo“.
24. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013-10-25 įsakymas Nr. 1-214 "Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009-08-12 įsakymo Nr. 1-141 "Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos lėšų pavedimui vykdyti administravimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo".
25. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009-12-02 įsakymas Nr. 1-238 „Dėl valstybės įmonės Energetikos agentūros įstatų patvirtinimo“.
26. Sutartiniai įsipareigojimai.
  - ministro valdymo srities valstybės įmonių veiklos sritis:
27. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.
28. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas.
29. Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymas.
30. Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymas.
31. Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymas.
32. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas.
33. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-05 nutarimas Nr. 1901 „Dėl naftos produktų ir naftos valstybės atsargų sudarymo reglamentavimo, tvarkymo, kaupimo, naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“.
34. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013-05-16 įsakymas Nr. 1-99 „Dėl valstybės įmonės Lietuvos naftos produktų agentūros įstatų patvirtinimo“.

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos
energetikos ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
2 priedas

Raštai Energetikos ministerijai

Eil. Nr.	Įstaiga	Adresas	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Energetikos ministerija	Gedimino pr. 38 01104 Vilnius	Dėl nustatytų dalykų atliekant auditą	2014-02-13	S-(20-3330)-564
2.	Energetikos ministerija	Gedimino pr. 38 01104 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2014-03-06	S-(20-3330)-789
3.	Energetikos ministerija	Gedimino pr. 38 01104 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2014-04-25	S-(20-3330)-1171
4.	Energetikos ministerija	Gedimino pr. 38 01104 Vilnius	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2014-05-13	S-(20-3330)-1315